

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyíltér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyíltér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Operett a közgyűlésben.

Székelyudvarhely, november 2.

Ujra kérdezzük: miért nem játszik Székelyudvarhely város képviselőtestületi közgyűlési termében a képviselőtestület háta mögött zenekar? Hiszen a mi ott történik, az már operette, melynek librettójához a képviselőtestület egy része szolgáltatja az anyagot, csupán a zenésítés van hátra; mert végtére is a közgyűlés hangzatos csengő-bongó szónokait nem lehet még annak nevezni; sőt. A képviselőtestület egyik fontos ügyet a másik utág buktat meg, toldoz-foldoz, mintha azon törné a fejét, hogy miképpen is lehet a város közönségét, a csendes szemlélőt, és — ezt konczédáljuk — a képviselőtestület egy kis részét a legjobban bosszantani?

Végtelenül elszomorító jelenség ez és csalahatatlan bizonyítékát nyújtja annak, hogy ott benn a tulnyomó többség részt akar az uralomból, saját külön álló véleményét akarván a városra oktrojálni és aki talán egészséges, közvetítő indítvánnyal hozakodik elő, azt okvetlen leszavazzák, ha egyáltalán meghallgatják. Lőnnek tulajdonítható azután az, hogy ma már a tárgysorozatba kevés olyan lényeges tárgy kerül, a melyben a tisztelt közgyűlés egy-két, esetleg több alkalommal meg ne hozta volna a maga határozatát, természetesen abban a tudatban, hogy azt végrehajtása előtt amugy is megbuktatja.

Azonban a dolgok illetően való állapotán csodálkozásunkat fejezzük ki, hogy a nagy közönség, de maga a képviselőtestület értelmisége nem találja módját annak, hogy e testületet az ok nélküli szalmacséplés munkájából, — melybe már emberemlékezet óta beletemetkezett s második természetévé vált, — és a letargiából felrázza, s megértesse vele, — sőt követelje, — hogy erőiket, tevékenységüket ne sallangokban, szólásokban, hamis frázisokban fejtsek ki, haszontalan küzdelemben, szoharczban vesztessék, — hanem a közügyek szervezésére, a közcéllok előbbre vitelére, a lényeges kérdések alapos, gyors megoldására adják fejüket; hogy ne történehessék meg egy olyan kérdéssel, mint példának okáért a községi iskola kérdésével, hogy az hosszú éveken át mindig megoldatlanul kerüljön le a tanács asztaláról.

Valóban már bocsánatát kell, hogy kérjük a nyájás olvasónak, hogy ezzel a szerencsétlen iskolaügygyel minden tavasszal és ősszel, sőt még gyakrabban előhozakodni merészkedünk, azonban szálljon azért minden vád, minden gáncs a t. képviselőtestület fejére, a mely az ügyeket periodikus sorrendben a tanács asztalára varázsolja a falusi jongleur ügyetlenségével és a melyet maga a képviselőtestület jóra való része is megütkezéssel konstatal.

Azonban a huza-vona, határozatlanság még egyetlen esetben vált olyan visszataszító látványá, mint éppen a községi iskola kérdésénél, a mely minden más egyébnél sokkal többet fölfalt a város eleven erejéből. Ez iskola átlagos lét-

száma 300, akik mind idevaló városi polgárok gyermekei; abban az intézetben tehát sokan nyelik első oktatásukat és sokan vannak, akik ott is végzik be azt: és mégis, ha tengeri kigyóvá nőhetett ez a legszükségesebb ügy is, nem-e jogosan tölti el a képviselőtestületen kívül állókat a legnagyobb aggodalom maga a képviselőtestület tevékenységének irányában?

Hogy azonban az ügy mibenlétét jobban megvilágítsuk, elülről kezdjük.

Talán még 1897-ben történt, hogy a kereskedelemügyi miniszter, miután a helybeli állami kö- és agyagipari szakiskola épülete idők folytán szüknek bizonyult, azt a városnak megvételre ajánlotta föl, a mely abban az állapotában a községi iskolának igen alkalmas lett volna. Hát ez ajánlat iszonyatos konsternácziót idézett a tisztelt képviselőtestületben elő, mert hát azzal a 26 ezer forinttal — ennyit kért a miniszter az épületért — ő maga is tud olyan községi iskolát építtetni, sőt annál különbet is. Nyomban ki is küldött a képviselőtestület a saját kebeléből egy bizottságot, hogy nézzen egy alkalmas hely után s arra a rövid időre ideiglenesen, egy évre, a Mária Valéria kisdudóví helyiségében helyezze el az iskolát. Tehát abban az intézetben, amely direkt annak pénzével, saját céljaira épült. Azonban eltelt az a bizonyos egy év: az osztályok száma szaporodott; eltelt még egy: most már nem fértek az osztályokban; az építés elodázhatatlanná vált. Helyiség még most sem volt. De hát mit is tegyünk? Engedjük meg neki, hogy még egy évig, 1899. szeptemberéig valahogyan csak buzza ott ki.

Igen ám, de nem fér, teljeséggel nem fér el az a pár száz gyermek ott — válaszolt az iskolaszék. Nem fér? — tündődött a képviselőtestület — nem fér? Hát mire valók az óvónői lakások? Ki kell telepíteni onnan. Egy, kettő! A helyre szükség van. — Az óvónők kiköltöztek, falakat bontogattak, hogy valahogyan alkalmassá lehessen tenni s ilyenformán az óvoda elvesztette kondíció sine qua nonját.

Azonban a dolog, hogy csakugyan ilyen impertinensül sürgössé vált, a tanács talán még tova 1899. év tavaszán a közgyűlésnek a Koronkay-féle telket ajánlotta fel az iskola céljaira való megvételre. Ez a telek azután elég nagy is, elég szép is, elég központon is fekszik, s miután ezeket a jó tulajdonságokat mind egyesíti magában, az ára 58 ezer korona lett volna. No még csak ez kellett a szegény tanácsnak! Olyan mázsás gorombaságokat csapkodtak a fejébe, olyan meggyanusításnak tette ki magát, hogy menten letett azon eszmével, hogy az iskolát e helyen lássa valaha diszelegni. Ekkor azután megkezdődtek a kombinációk. A legközelebbi közgyűlésre már egész halom számra állt a képviselőtestület rendelkezésére a telekajánlat. A Koronkay-telek. A Galter-telek. A Kandó-

telek. A Ferenczy-telek. A Barompiacz. Stb. stb. — Szent Habakuk; most már lesz nehéz a választás! A közgyűlés természetesen a telek választásba nem tudott vagy nem is mert belemenni, mivel minden érdekcsoportozat a maga igazából nem engedett. Fogták magukat s felkértek egy bizottságot, hogy a felajánlott sok telek közül válassza ki a legegészségesebbet, nem tévesztvén szem elől az olcsóságot sem. Ez a bizottság, mely egyébiránt a közigazgatási bizottság tagjaiból telt ki — azután ujra a Koronkay-féle telket ajánlotta, mint az iskola céljaira legmegfelelőbbet megvételre.

Talán már ki is találja az olvasó vagy még emlékszik is reá, hogy az újabb közgyűlésen ez ajánlatot is leszavazták, mint ahogyan és amiért egyik telket sem fogadták volna el.

A mult időben, mikor a dolgokat rózsás színben láttuk, a városházának a helyét is beszerezték, sőt a 800 ezer koronás kölcsön eszméjének megpendítésekor a terveket elkészítették, szóval minden megvolt hozzá, csak éppen a legfőbb tényező: a pénz hiányzott, ez pediglen oly nagy mértékben hiányzott, hogy a városháza építésével, a midőn a nagy kölcsön dugába dőlt, végleg leszámoltak. A városháza helye azonban megmaradt — hitelben. Idők folytán, ha jól emlékszünk, 1900-ban, a képviselőtestület az önmagába visszatérő görbe szerepét játszotta el akkor, a midőn a sok huza-vona, tervezgetés, albizottsági ülések, névszerinti szavazások, az ujonnan választott polgármester indítványára és azon okból kifolyólag, hogy az ügyek szánalását az eddigi gazdálkodási rendszerrel tovább tolni csakugyan képtelen — névszerinti szavazással elhatározta a birtokosság tulajdonát képező 300 ezer korona kölcsön vételét. A képviselőtestület e határozatát — dacára egy-két felebbezésnek — miniszter is megerősítette, azonban azon kikötéssel, hogy az csak a községi iskola és vágóhidnak a törvényhatóság által jóváhagyott és felsőhelyen bemutatott tervrajzai után vehető fel.

A tanács a dolgok illetően alakulása következtében a legközelebbi közgyűlésen (tehát ujra egy közgyűlés) a községi iskola ügyét olyan alakban terjesztette elő, hogy miután a városháza építése beláthatatlan időnkig fog elhúzódni — az iskola építése ügyéből vonva le magának igen helyesen konzekvenziát — az iskola épülete, a városház céljaira vásárolt 1800 □ méteres, 38 ezer koronás és kamatozatlanul heverő telken nyorjén elhelyezést, a mely így azután a legnagyobb mértékben fog a város közepén diszelegni.

Hogy milyen riadalmat támasztott ez a javaslat, azt annak idején részletesen megírtuk. Olyan zokon vette a többség, hogy az iskolát a piacra, tehát a kofák közé kívánja a tanács elhelyezni, hogy nyomban kijelentette, hogy olyan aztán niceu, nincs még a sífonyerben sem, mivel

oda a városházát mulhatatlanul és gyorsan felépítjük; a községi iskola céljaira pedig a tanács válasszon más helyet.

No ez már valami. Nem sok, de haladás. A tanács egyet fordított a dolgon s a képviselőtestület sietett szaván fodni, okoskodván úgy, hogy ha a iskolából nem is lesz semmi sem, de ime a városházából csak lesz: s a következő gyűlésre már miunkét irányban tett javaslatot.

Javaslat a abból állott: 1. építtesse fel a képviselőtestület a községi iskolát a barompiacztér déli oldalán, annyival is inkább ott, mivel az a telek a város tulajdonát képezi s a város rendelkezésére az iskolai céljaira amugy is csak 80 ezer korona, tehát annyi áll, amely éppen magát csak az épület költségeit fedezi; 2. építtesse fel a képviselőtestület legutóbbi határozatának megfelelőleg, a városházát az e célra már évekkorábban megvásárolt piacztéri telkére, az egyszer már elfogadott tervek szerint.

No már most csakugyan quid faciendum? — sôhajtott fel a közgyűlés, a midőn újra látta és részletesen megokolva látta, hogy az iskolai állapotok: ázsiai állapotok — itt tenni kell. Belátva eddigi mulasztást s azt, hogy az Eduárd és Kunigunda nótájával az ügyet tovább tolni olyan erkölcsi felelősség, amely egy trainirozott városatya lelkiismeretét is megfekszi: *elhatározták*, hogy az iskolát a sertéspiacztéren felépítetik.

Végre tehát meg lesz oldva ez a moloch, amely oly hosszú éveken át rágódott a város testén s a melyért annyi drága időt pazaroltunk — okoskodott a józanabb ellen. — A telek ugyan nem éppen a legmegközelíthetőbb, azonban már Isten neki, — de meg van s gyermekeink nem lesznek kényszerítve a legutolsó falusi iskola szintjére sem elérő helyiségben aláadni egészségüket.

Azouban jámbor feltevésükben, sajnos ugyan csak szomoruan csalódtak és könnyen hívőségüknek drágán ádták meg az árát

A képviselőtestület határozatát, — amit az már nálunk szokás — megfellebbezték. A törvényhatóság szintén belátva az iskola elodázhatatlan voltát, lehet, hogy szabaduljon is ez odiosus üggyől, a felebbezést elutasította s a határozatot helyben hagyta. Nagy volt az öröm urbi et orbi, de még most is korai. A törvényhatóság határozata ellen ugyanis miniszterhez appelláltak s a miniszter, aki bizonyára szintén megcsömörült a községi iskola ügyétől, a felebbezésnek helyet adott, a határozatot, a közg. bizottság által a fentebb említett alkalommal kiküldött szakértők véleménye alapján, kik annak idején e helyet nem a legmegfelelőbbnek találták, megsemmisítette.

1902-ben, a miniszter ezen döntése alapján, a polgármester újra gyűlésbe vitte az ügyet, azon javaslattal, hogy talán mégis csak jó lenne azt a ménkö iskolát a városháza telkén elhelyezni s a városházát a barompiacztérre kitenni, melylyel azután a kamatozatlanul heverő barompiacztér kérdése is helyes megoldást nyer, no meg azután a város felnőtt hivatalnokainak e helyet megközelíteni mégis csak könnyebb lesz, mint lenne az iskolás gyermekeknek. A képviselőtestület 40 százaléka fontosságot tulajdonítva a mi iskola ügyünknek, hajlandóak is mutatkozott most e telket átengedni, csak hogy az iskolamizeriák végrevalahára megszűnjenek.

Sajnos, az indítványt leszavazták. Utasították a tanácsot, hogy egy alkalmas telket keresen s arra nézve a legközelebbi (tehát újra egy és Isten tudja hányadik) közgyűlésen tegyen előterjesztést.

És ezzel az operette harmadik felvonása véget ért; kétségtelen nyomában nem kélt tap; s szereplők mindet megtettek, azonban a dara-

bot, a szerzők boldogtalansága folytán megmenteni nem lehetett. A dolog lekerült a műsorról, hogy egy pár éven át ériék, és ériék a szerzők bölcsessége is, amíg aztán a mult év őszén megint előkerült. A repriset a közönség bizalmatlansággal fogadta, mert az időközben eltelt egy pár esztendő nem volt elegendő a család és a nyomában kelt keserűség feledtetésére.

Azouban az ügyet olyan bizottság — (melyet természetesen a képviselőtestület küldött ki) — vette kezébe, mely iránt a közönség bizalma osztatlan volt, s apránként éledt a remény, hogy talán-talán most mégis sikerül dülőre vinni a dolgot. No hát sikerült is: a községi iskola ügye újra beesett a dülőn.

Történt ugyanis, hogy a mult év őszén a kiküldött bizottság egy memorándumot dolgozott ki, melyet a képviselőtestület december hó 17-ikén tartott közgyűlésében *elfogadott*. E memorandum főbb tételei az iskola államosítására a következők: Székelyudvarhely város magára vállalja az iskola szabályszerű elhelyezését az e célra megvásárlandó Koroukay, vagy más alkalmas telken; épít rajta 16 tantermes épületet; azt bebutorozza és a miniszternek átengedi. Ugyancsak épített Szombatfalván egy két tantermes iskolát. Az épületek és tartozékai jókarban tartásáról, fűtéséről gondoskodik, megajánlja az állami iskola céljaira az 5%-os iskolai adót (4295 K.), hozzájárulás címén a tanítók mostani járandóságait, fizetését és lakpénzét, melyeknek évi összege 5840 korona. Tekintettel pedig arra, hogy a város az iskolának itt körvonalozott elhelyezését és felszerelését csak kölcsön útján biztosíthatja, az intézet elhelyezéséről csak abban az esetben gondoskodhatik, ha a miniszter a felajánlott 5%-os iskolai adót és a tanítók megajánlott személyi járandóságát a telek, épületek és berendezés költségeinek fedezésére felveendő kölcsön törlesztésére, a törlesztés tartauára a városnak visszabocsátja, kikötve még azt is, hogy az iskola államosítása esetén nemcsak a fiu, hanem a leány tankötelesek oktatása is a leányiskolával kibővitendő állami iskolában lesz ellátandó.

A miniszter, illetékes férfiak intervenciója folytán, a város ajánlatát elfogadta. A képviselőtestület ennek alapján a memorándumot kidolgozó bizottságot felkérte, hogy a telekre nézve tegyen konkrét javaslatot. A bizottság megbízásában eljárta önzetlenül, becsülettel, legjobb tudása szerint, s választása a Koronkai-féle telekre esett, melyet a miniszter is mint legalkalmasabbat jelölt meg. A bizottság az anyagiakkal is számolt. A Koronkai-féle telek ára 90 ezer korona, a két épület, ha a legnagyobb komforttal lesznek is berendezve, ca. 200 ezer korona, összesen nem egész 300 ezer korona, aminek aannuitásait a jelenlegi kiadásokkal, melyeket a miniszter visszaenged a városnak, törleszteni lehet. Eljárásáról ilyen értelemben tett javaslatot a közgyűlésnek.

A nyájas olvasó azouban nyomban kitálja, hogy ezzel az iskola sorsa még nem volt eldöntve. A bizottság javaslatát a tanács a képviselőtestületnek f. év okt. 12-én tartott közgyűlésében terjesztette elő. A bizottság munkájának nyomán azouban korántsem elismerés járt. Micsoda riadalom támadt, s micsoda temperamentumos pezsgésbe jött az egykedvű városatyai vér. Hogy már megint a Koronkai-telek? Olyan már nincs! Van annál különb is nekünk. Hát a Szabó Ferencz-féle telek kutya? Az kell nekünk! Vizesnek vizes, az igaz, de olcsó. Hogy az épület kerülne ott többbe? Hát ez meg már mért? Egyébiránt van még más telek is. Talán a sétatér volna jó? Vagy más? Szóval az

ügy nincs előkészítve, vegyük le a tárgyat a napirendről.

És a tárgyat levették a napirendről; a bizottságot deszavualták. Mert az érdekünk más felé húz, s vagy a mi javaslatunk kerül felül, vagy pedig nem lesz itt államosítás, községi iskola. Harmadik eset kizárva.

A tanács az ügyet az e héten tartott közgyűlésben újra előterjesztette, javaslatot téve oly irányban, hogy a város köszönje meg a miniszter szives jóindulatát, mit az államosítás ügyében tanusított, azouban irjon fel a miniszterhez, hogy a telek tekintetében szabad kezét engedjen a képviselőtestületnek

No itt valami huncutság van a dolog háta mögött? Jó lesz részen lenni! Hogy hát megköszönje a város a miniszternek amit kilátásba helyezett? Hiszen az nem ad semmit, az csak követel. Pedig a képoktatás állami feladat, s így azt a miniszter kellene hogy ellássa. De hát mit is ajánlottunk fel mi tulajdonképpen a miniszternek? Hadd halljuk! A tanács pedig erre felolvasta a mult év decemberben *egyhangulag* elfogadott memorándumot, mely alapján a miniszter az ujjab tárgyalásba belement. No lett erre riadalom! Még egyéb se kéne? Mehetnének kukutyiba nyomban, ha ezt elfogadnók! Semmi szín alatt!

Micsoda kbaosz, zürzavar kelt oda benn a teremben. Bizony isten csak a zene hiányzott, hogy teljes legyen az operette, melyben egy város kezeli népoktatását. S már-már a tanács javaslatát elvetik, ugyszintén a nem egész egy évvel korábban hozott határozatot is. Micsoda barakiri, micsoda pofonverése saját magunknak. Deszavualni azt a határozatot, melyetők maguk hoztak, sőt többen hozták, mint a hányan most a teremben vannak.

Azouban az utolsó pillanatban mégis észbe kaptak, s a tanács javaslatát, hogy s hogy nem tőtént elfogadták, hogy teljes legyen a konzekveucia. A tus, zenekar hiányában azouban elmaradt.

Nem úgy tisztelt urak! A dolgokat így kezelni nem lehet. A képviselőtestület speciális kérdései iránt már bizonyos csömör van a közönség soraiban. A jó társaságban ha valaki erről kezd beszélni, az emberek szétszaladnak mellőle. Multját, jelenét, s tán jövőjét is mindenki tudja. Benn a képviselőtestületi közgyűlésben is érezhető a visszahatás. A tagok nem, vagy alig járnak fel; nem kívánnak résztvenni az ügyek intézésében, mert látják másoknál, — azoknál az önzetlen férfiaknál, kik tevékenységüket, tudásukat adják oda a közügyek előbbrevitelére, — a sikertelenséget, az üdvös eszmék, tervek megbuktatását.

Ennek végét kell vetni! A lohasztólag ható gyanusításoknak, komasági érdek tolásának vége kell, hogy szakadjon. A dolgokat nem szabad egyéni szempotból elbírálni. A közügyben csak annak a véleménye számbavehető, ki a kitűzött cél egészséges voltát bírálja, tartja szem előtt s aki a felmerülő kérdéseket összehasonlítja a törvényekkel s a törvényes intézkedésekkel és más városok jó példájával; aki nem szívárványt, vagyis elérhetetlen, megvalósíthatatlan álmokat, hanem reális, tehát kivihető terveket mutat, melyekre nemcsak a törvényes intézkedések formájának tehetünk eleget, hanem hozzájárulunk emelkedéséhez.

Azouban a tiszta látásnak s igazságos ítéletnek még egy ellensége is van itt nálunk. Az, ami egyik szép erényünk, néha hibává lesz bennünk: nagyon szeretjük városunkat. Szeretjük multját, szeretjük jelenét, melyhez köt egész ragaszkodásunk és kegyeletünk s a multtal, emlékeivel együtt ragaszkodunk az egyszerűség és

igénytelenség czime alatt a fogyatkozásokhoz is, hisz az indoka annak is, hogy a már tíz évvel korábban nem megfelelőnek talált iskolánk még ma is abban a stádiumban van, s ma már 300-nál több gyerek nyomorog öt kicsiny szobában, diszére a modern pedagógiának és diszére a képviselőtestületnek, mely ezzel magáról állít ki bizonyítványt.

A mostan hozott határozatra még megvárjuk a miniszter választát, akkor pedig gyorsan cselekednünk kell.

Becsnek Aladár.

BELFÖLD.

Dr. Kovácsy Albert képviselő beszámolója.

Székelyudvarhely, nov. 2

Székelyudvarhely város országgyűlési képviselője, Dr. Kovácsy Albert ma délután tartotta meg beszámolóját a Budapest-szálló nagytermében. A beszámoló iránt, melyre a közönséget falragaszok útján hívták meg, élénk érdeklődést mutatott a választóközönség. A beszámoló gyűlésen a választópolgárok élén ott láttuk Ugron Akos főispánt, Dr. Damokos Andor alispánt, Soó Gáspárt, Dr. Mezei Ödönt, Stratzinger Emilt, Gothárd János polgármestert és másokat.

Dr. Kovácsy Albert: A függetlenségi eszmék ellenségei részéről — kezdte beszédét — állandóan azt halljuk hangoztatni, hogy most már kormányon van a függetlenségi párt s ime bebizonyosodott, hogy a programját megvalósítani nem képes, mert az ki-vihetetlen, megvalósíthatatlan. Azt természetesen elhallgatják, hogy a párt első sorban csak egy átmeneti kormányzatra vállalkozott, előre kijelölt és kötött feladatokkal, másod sorban nem törődnek az időbeli és hatalmi viszonyokkal.

Dr. Kovácsy Albert: A függetlenségi eszmék ellenségei részéről — kezdte beszédét — állandóan azt halljuk hangoztatni, hogy most már kormányon van a függetlenségi párt s ime bebizonyosodott, hogy a programját megvalósítani nem képes, mert az ki-vihetetlen, megvalósíthatatlan. Azt természetesen elhallgatják, hogy a párt első sorban csak egy átmeneti kormányzatra vállalkozott, előre kijelölt és kötött feladatokkal, másod sorban nem törődnek az időbeli és hatalmi viszonyokkal.

Egy nemzet se vinta ki békés eszközökkel máról holnapra szabadságát és függetlenségét, nem vihathattuk azt mi se ki. A józan ésszel gondolkozók ezt belátják, de vannak a kik nem akarják ezt belátni, ezek azonban nem a barátai, hanem az ellenségei mindeu olyan törekvésnek, mely e nemzet politikai függetlenségét és szabadságát akarja megteremteni.

A függetlenségi politikának kettős iránya van, de a melyek egy cél felé futnak, egyik a közjogi, a másik a gazdasági. A közjogi irány célja megszüntetni minden közös intézményt, a gazdaságinak pedig az a törekvése, hogy függetlenné tegyék anyagilag a nemzet polgárait s függetlenné közzgazdaságilag magát az egész nemzetet.

Már a kormány elvállalásakor a királylyal kötött egyezség értelmében a közjogi kérdések az átmeneti kormányzás idejére kikapcsolattak. A közjogi kérdéseket felszínre hozni nem volt szabad. Nem is kerültek ezek felszínre. Eredmények e téren nem történtek. De azt merem állítani, hogy a gazdasági tekintetben egy öntudatos politikát követ a függetlenségi párt. Teszi ezt titokban és csendben, de mindennap lerak egy-egy téglát, a melyekből fel kell és fel fog épülni ennek a nemzetnek gazdasági függetlensége s a gazdasági függetlenség maga után hozza a politikait is.

Azt hiszem, még csak nem is emlékeznek reá, hogy hozott ez az országgyűlés egy rövidke kis törvényt, mely egyike szintén ezeknek az apró tégláknak — a tengeri hajózásról. Látszólag semmi eredményt se tulajdolt ennek a laikus ember, pedig gazdasági kihatásai ennek a törvénynek rendkívül lényegesek.

Ha megnézzük geographiai fekvésünket, azt látjuk, hogy Ausztria egy gyűrűvel vesz körül minket. Akármerre akarjuk megközelíteni a nyugati államokat az ut Ausztrián visz keresztül, áruinkat a száraz földön csak osztrák vasuton vihetjük tovább. Tudják mit jelent ez? Azt, hogy Ausztria lehetlenné teheti a kivitelünket, mert olyan vasuti tarifát szab a magyar áruira, a melyt az nem bírhat meg. Egyetlenegy utunk van, melyen elkerülhetjük Ausztriát s ez Fiumén keresztül a tenger. Ez a törvény arról szól, hogy a kormány feljogosítja szerződésileg biztosítani bizonyos kedvezményeket, melyek törvényben vannak körülírva azoknak a hajóstársaságoknak, melyek hajóikkal Fiumét érintik s innen hajóikkal magyar terményeket szállítanak el. Tehát most már évekkel az önálló gazdasági berendezkedés előtt hozzáfogtunk szerződésekkel biztosítani egy bizonyos számú hajójaratot, hogy 1917-ben ne kerüljünk csepdába. Terve van véve még ezenkívül a fumei kikötő olyan kiépítése, mely alkalmassá tegye ezt a kikötőt a megnagyobbodó forgalom teljes lebonyolítására. Továbbá Budapest és Fiume között egy második sippárnak a lerakása. Kérdem, nem-e öntudatos gazdasági politika ez? Arról nem is beszéltem, mert ez köztudomású, hogy a gyárpar állami támogatásáról ez az országgyűlés hozott törvényt,

hogy bár nagy áldozatokkal meg legyen teremthető a gazdasági függetlenség céljából a magyar gyárpar. Ezen országgyűlés állásfoglalása folytán ma már száz-ezrekre megy az évonkinti összeg is, a melyet arra fordít a kormány, hogy a szükséges gépekkel szerelje fel a kisipart s ezzel versenyképessé tegye a gyárparal szemben s áthidalja ennek is a szükséges átmenetét a világ versenyben ma már egyedül életképes iparágra a gyárparra. Németország is így teremtette meg hatalmas gyárparát s egy pár évtized alatt így fejlesztette ki kisiparát gyárparrá. S ma már oly nagy Németországban a gazdasági fellendülés, hogy nincs olyan tőkéje ennek a gazdag országnak, mely ne ipari vállalatokban lenne lekötve.

De tudatában van a függetlenségi párt s abban látja az igazi függetlenségi politika sarkkötét, hogy első sorban a nemzet polgárainak a megélhetését kell biztosítani s ezáltal vagyonosodását előmozdítani, mert csak egy anyagilag vagyonos és független polgárból álló ország vívhatja ki politikai függetlenségét. Ezért indította meg a függetlenségi párt azt az akciót, mely a parlamentben benyújtott 5 indítványban csúcsosodott ki. Ennek az akciónak meg is van már a látható eredménye, mert ezek egy része már törvényjavaslat alakjában a ház előtt fekszik. Ezek a javaslatok a következők: adótörvény reformja, végrehajtási törvény módosítása, törvénykezési reform.

Darányi miniszter pedig benyújtja a legközelebb azokat a javaslatokat, melyek egy egészséges nemzet birtok politikát fognak inauguralni. Terve van véve ezenkívül a közterhekkel küzdő községek és városok állami segélyezése. Ezek a törvényjavaslatok mind a kisgazdák és kisiparosok anyagi jólétének az előmozdítását célozzák. De a kisebb emberekről sem feledkezett meg ez az országgyűlés, törvényt alkotott a munkások betegsegélyezéséről s baleset elleni biztosításáról.

Ezek után áttért a köztünk és Ausztria között lévő közzgazdasági viszony történeti fejtegetésére, majd ismertette a most megkötött kiegyezést s különösen rámutatott arra, hogy ha bár áldozatokkal is létesült a jelenlegi kiegyezés, illetve vámszerződés, de biztosított ebben 1917-re az önálló gazdasági berendezésünk.

Majd így folytatja: A 67-es kiegyezésben, mely közzsége tette a vánterületet, közzsége a bankot, arról is lemondottunk, hogy a tengerészeti és hajózási ügyekben önállóan járhasunk el. Már előbb rámutatott arra, ugymond, hogy ha gazdaságilag függetlennek akarunk lenni, akkor első dolog, hogy utak tekintetében is függetlenitünk magunkat. S mert csak egy szabad ut irányunk van, a tenger, a tengerészeti kérdések tekintetében biztosítani kellett a szabad kezet s hogy önálló pénzügyi helyzetünket is megteremthessük, a közzsége intézendő ügyek közül ki kellett vonni a fogyasztási adókat s legfőképp a bankot.

Beszédét így végezte be: Mélyen tisztelt Uraim! 400 esztendő gazdasági köteleket máról holnapra nem lehet széttepní, de el kell egyszer jönni annak az időnek, amikor tényleg hozzáfogunk a kötelek szétvágásához, a mikor hozzáfogunk a gazdasági függetlenség épületének megalapozásához. Most végre a kormányra jutás folytán alkalom nyílt megkezdni az alkotó munkát. A legelső nehézségre gyávaaság lenne letenni a csákányt. El kell jönni a tettek idejének s meg kell mutatni a függetlenségi párt-nak, hogy tud és akar dolgozni.

A végzél, melyért dolgozni s ha szükséges áldozatot is kell hozni s mely nem egyéb, mint ennek a nemzetnek politikai és gazdasági függetlensége, megérdemli az áldozatot.

Addig a míg a vezérek ezért a célért dolgoznak — követni fogom őket s abban a feltevésben, hogy önök helyeslik elhatározásomat, kérom további bizalmukat. (Élyezés.)

A választók bizalmát Dr. Mezei Ödön fejezte ki, míg Illathy Miklós indítványára Kossuth Ferenczet táviratilag üdvözölték.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, nov. 1.

Amióta 1867-ben megkötötték a kiegyezést, a nemzet mindig szemben állott a kormányon levő pártokkal. A nemzet mindig többet követelt, mint a mennyit Ausztriával szemben elérni tudtak, jobban mondvá, a nemzet a maga jogait követelte, míg a kormányon levő pártok részint pártérdekekből, részint egyéni érdekekből földalták ezen jogokat Ausztriával szemben.

A koalíció csak rövid ideje van kormányon. Ezt az időt ernyedetlen munkával töltötte és máris több vívmányt sikerült elérnie. A közjogi kérdések terén sikerült kivívnia, hogy Magyarország a külfölddel kötött szerződésekben ma már mint teljesen önálló állam szerepel, azokat Ausztriával közzsége, de attól teljesen függetlenül köti meg. A megvalósulás felé halad egy másik sokat sürgetett kérdés, az önálló bank kérdése is. A függetlenségi párt-nak sikerült egy

olyan megoldást találnia, amely ha nem is biztosítja feltétlenül az önálló banknak 1910-ben való felállítását, de legalább valószínűvé teszi, hogy ezt a kérdést a bankszabadság lejártaival Magyarország javára fogják megoldani.

Voltak bankok, melyek ellene szóltak a bank önállósításának és azt hangoztatták, hogy az ország finanziaális viszonyai nem bírnának el egy ily megrázkodtatást, pénzügyi szakférfiak azonban meg vannak győződve arról, hogy az önálló bank megvalósítható és hogy Magyarország pénzügyi viszonyai elég erősek arra, hogy az önálló bankot finanszírozni lehetne.

1910-ig, egy a parlament kebeléből választott bizottság, amely a kormányval állandó érintkezést fog fenntartani, készíti elő az önálló magyar jegybank talaját, 1910-ban pedig a kormány újabb tárgyalásokba fog bocsátkozni Ausztriával a bankközzsége tárgyaiban. Ha a függetlenségi párt, aui valószínű, még akkor is résztvesz a kormányzásban, szinte bizonyos, hogy az önálló magyar bankot felállítják.

A magyar költségvetés beterjesztését a politikai életben nyomon követi a közös költségvetés ügyének elintézése.

Wekerle Sándor miniszterelnök a mult héten Bécsben időzött, hogy az 1908-ik évre szóló közzségei költségvetés tárgyában tartott tanácskozásokon résztvegyen. Ezekben a tanácskozásokon tették meg Magyarország és Ausztria pénzügyminiszterei a megjegyzéseiket a közzsége miniszterek által előterjesztett költségelőirányzatokra. A főbb tételeket már a szeptember derekán tartott tanácskozások már megállapították és így a mostani tárgyalás csupán a végösszegek megállapítására volt hivatva.

A közzsége költségvetésben Magyarországot legmelyebben a hadügyi és tengerészeti költségek érintik, s a delegációban mindig ezek okozzák az ütköző pontot a delegatusok között.

A mostani politikai mozgalmak közepette természetesen fokozott figyelemmel fordul az érdeklődés a közzsége költségei iránt.

A hadügyi és tengerészeti költségekre vonatkozólag pedig nem egészen megnyugtatók a jelentések. Ugyanis a hadügyi és tengerészeti költségek a mult évhez képest ismét emelkedni fognak. A katonatiszti fizetések emelésére például a hadügyi vezetőség kilenczmillió koronát kér. A legénység élelmezésének költségeire mintegy tíz millió többletet vettek föl a költségvetésbe. Ezt a költségemelkedést az általános drágasággal indokolják. Lényegesebb emelkedés lesz a haditengerészet költségvetésénél, melybe bevették a legutóbbi delegáció által megszavazott három új csatahajó költségeit.

Szóval a mostani politikai nyugtalanság közepette bizonyos aggodalommal lehet tekinteni a közzsége ügyek költségvetés és nevezetesen a hadügyi költségek újabb emelkedése folytán támadható esetleges zavarok elé.

A delegáció ülései ilyen formán a kiegyezés ügye mellett igen jelentősek lesznek az idén és alighanem ki fog hatni a politikai helyzet további alakulására, remélhetőleg azonban úgy, hogy a megrázkodtatások elkerülhetők lesznek, s legfőképp friss vérkeriugés jut a politikai életbe.

HIREK.

Székelyudvarhely, nov. 3.

Emlékezzünk...

Csak egy év merült el az idők végtelenségében, csak egy évvel vagyunk öregebbek s mégis mily hosszúnak tűnik fel ez év. Egy éve mult október 28-án, hogy kiujultak az örömtüzek hegyen-völgyön csak egy éve, hogy csaknem 200 éves száműzetéséből hazajött a nagy fejedelem. Örömmüjögve fogadta mindenki a parló csontokat, mert élt a remény, hogy haló poraival hazá hozta, meghozta nemzetének a kincset melyért ő vagyont, sok millió vagyont áldozott.

Feltűnni látszott a szabadság napja, s ragyogó sugara megtörtött a csillogó diszmagyarokon, megtörtött a fényben, pompában, a hol egy nemzet állta körül legnagyobb fainak parló csontjait.

A kassai dóm kriptájának ajtaja bezárult II. Rákóczi Ferenc s bujdosó társainak sírja felett s az

ősi szellő végig süvitve hegy, völgy, rónán fájó pánasszal zokogta — oda a szabadság.

Örömpesedő szívvel gondol vissza minden magyar azon történelmi uvezetőségű napra, midőn a nagy fejedelem, Erdély utolsó fejedelme magyar földre érkezett s mégis alig repült el egy év azóta, elfeledve Rakóczi, elfeledve fény, pompa, mindcminde, csak az igaz kurucz szív dobog fel fájóan, hát érdemes hazát szorotni, érdemes érte vért, éltet és vagyonát áldozni?

Talán egyetlen ünnepség volt csupán a Kárpátok alján s a négy folyó mentében, a hol megünnepelték a fejedelem hazajövetelét.

Marosvásárhely a fejedelem kedves városa, a hol fejedelemé iktatták, ünnepelte meg fényesen szobrának leleplezésével.

Bár nem volt ünnepség, mégis tudom, sokaknak jutott eszébe, tudom fájó szívvel gondoltak azon napra, midőn haza jött a hűdös s a magyar szabadság hajnalbúsádsát várták.

Eltelt e nap ünnepély nélkül, de lelkünkben él a hit, hogy azért nem halt meg az eszme s a szabadság bite kiirthatatlan a magyar szívből.

* *

Rég letűnt időknek szomorú emléke ujul fel lelkemben s a gyászos gondolatot az öröm váltja fel. Látom a négy ifjut a kannibálók kezében halálra kiozva s látom az emléket, mely sirjuk fölé emeltetett.

Mig elszomorodik a szív a vad kegyetlenségen, örül azért, mert az emlék a hitet regéli, hogy a ki ugy tud lelkesedni, mi a székes népi Szentmihályon s a ki vértanúinak emlékéit úgy megbecsüli, annak a népek jövője van fényes multjához méltó.

November 6-án 59 éve, hogy a honvédtáborból menekülő négy székes ifjut Szentmihályon vad kegyetlenséggel meggyilkolták.

Emlékezzünk, hisz a nemzet csak a mult idők fényes emlékein él, csak a mult idők adnak erőt s reményt, hogy a mely nemzetnek ily fiai voltak, annak egy szebb jövőre is lehet joga.

Ott áll az emlék, de sajnos bokeritetlenül. Az 59-ik évfordulót az emlékoszlop felállításával, a 60-ikat a kerítés megteremtésével fogjuk ünnepelni. Hadd hirdesse századokra, hogy székes nép nem feleli vértanúit.

Ugy tudom, hogy jövő évtől kezdve a Nyikó vidéki derék székesyelyek az emlékoszlopnál fogják megünnepelni márczius 15. ét. Szép és helyes eszme, hiszen e nap volt az, mely harcra szólította s a nap volt az, mely fejükre tette a nemzet martyr koronáját.

E pár sor megemlékezés legyen a jól megérdemelt babékoszorúnak egy szerény levele. Hiszen nem feledjük őket.

t. p. a.

Halottak napján.

Itt van ismét a ti napotok, ti szegény halottak! Egész éven át alig-alig tudunk gondolni rátok, mert a megelhetés ezérlele gondja, az életküzdelem számtalan fáradaalma elvonja a mi figyelmünket tőletek. Nincs időnk arra is gondolni, hogy egykor, nemokára, talán már holnap mi is a ti társaságotokba juthatunk. A sok dolog, amely bennünket elfoglal, a sok zűrzavar, a mely körülöttünk zsong, elnyomja bennünk a halál gondolatát. Nem jut rá időnk. Nem vagyunk abbau a helyzetben, hogy összedugott kézzel elmélkedhessünk az emberi lét mulandó volta fölött. A napi fáradaalmak között a ma gondja tartja fogva lelkünket és este az elgyötört test és lélek nem alkalmas arra, hogy filozófiával foglalkozzék. Ami szabad időnk van, azt mára használtjuk fel. Mulatni, vidadni, szórakozni is kell. Minek azt a rövid üres időt a „memento mori“-val eltölteni...

És ti szegény, elhagyott halottak egy éven át ott fekszetek s legnagyobb részetekre nem is gondol senki. Sirhantokat felveri a dudva ezérlele neme s mi nem tépjük le róla és nem ültetünk helyébe virágot; sirhalmotokat az eső kimosza, beápupezsi s nekünk nincs időnk rá, hogy ujra feltöltsük és szépen megigazitassuk; fejfatokat kidönti a zivator és a sárba dobja s mi nem megyünk oda, nem vesszük fel, nem aszurjuk be ismét a helyére.

Oh ti szegény árva! Hány van közöttetek, akit egy éven többször is meglátogat valamely hozzátartozója s néhány őszinte könyccsppel belizonyítja, hogy fáj neki a te elvesztésed? Hány van? Ki tudna arról számot adni? Meghaltatok, helyeteket más foglalta el; a seb, melyet kimúlásotok ütött, beheggedt; a világ képe semmit sem változott a ti elhunytatokkal, minek többé veletek törődni. Testeteket megrágnia a féreg, ismét por és hamuvá lesztek, ez a megmáshatatlán, örök törvény, ezen mi élők ugysem változthatatunk, minek sir-dogajunk hát sirhantotok fölött?

De az évből egy napot mégis csak nektek szánunk. Ezen az egy napon mégis csak foglalkozunk veletek. A vásári lármán keresztül is mintegy haljuk a szavotokat, hogy hivatok bennünket, hogy ott akartok felettek látni. És mi feláldozzuk nektek ezt az időt. Némelyikünk igaz szeretetből, a másikunk szokásból, a harmadikunk megszólalóval való félelemből, a negyedikünk fioktatásból, az ötödikünk szemszúrásból, mind-mind elmegyünk és felkeressük sirotokat. Felkeressük, telebint-junk virággal és meggyújtjuk rajta a kegyelet gyertyaszálát.

Harangolok a földizitett, ezer meg ezer gyertyalángtól fényes temetőben. Nem a sirhalmok csifraságait nézem, hanem a sirhalmok mellett állók arcát vizsgálom. Hány arcáról tükröződik vissza a helyő fájdalom jelo? Hány szemben csil-lognak az őszinte bánat könnyei. Ki tudná megmondani? Én nem, de azt látom, hogy sok, nagyon sok sirhant mellett vidám adomázás folyik és hallom, hogy a keserves, fojtott zokogás közé durva vibogás, hangos kacagás vegyül. Mintha nem is a kegyelet ünnepe volna. Lámott sorokban nagy emberáradat hullámzik ide és onn és bírálgtja a sírok díszítéseit kritizál-ják a gyászolók ruháit. Itt egy csoport diák verődik össze és fixirozza az elmenő leányokat, amott pedig a bakák moudaanak éretlen, frivol szavakat a családtagyoknak. Itt egy szegény özvegy mond csendes imát az elhunyt lelke advért, emott meg egy berugott botorkái káromkóva a leomlott sirköveik között... Itt nem, ha ti halottak ilyeokor felkelhetnétek és csont okleltekek kiütöztetnék birodalmatokból azokat, kiket nem az őszinte gyász hozott ide, milyen kevés ember maradna benn a temetőben! Ha ugy véletlenül, birtelenül láthatóvá válna minden ember lelke, mennyi aljas gondolat, mennyi hazugság, mennyi ámtás tárulna szemünk elé!

De hagyjuk ezt, szegény halottak! Közöttetek is bizonyára sokan voltak még talán csak most egy éve, akik szünetű nevetégre, vidám arczal járáltak itt a temetőben, nem gondolván arra, hogy jövőre már az ő sírgödrök mellett törté-nik meg ugyanaz. A helyzet a régi marad mindig, azzal a különbséggel, hogy ma mi nevetéglünk ép erőben, egészegeben a sírok között a holnap örökre elmulva mások mosolyoknak a mi fejünk mellett.

Azért azonban csak nyugodjatok csendesen kedves halottak, hisz jól tudjátok, hogy a földi vándorélet nagyon rövid. Ezen az ünnepen, mely egyedül csak a tiétek, ne zavarranak benneteket ezek a groteszk gondolatok, amelyek az én lelkem-ben kavarganak. Ünnepejetekek, mert az évből csak egy nap a tiétek egészen. Másnap már ismét belevegylünk az élet forga-tagába, ismét folytatjuk a megkezdett munkát, ismét a meg-elhetés nehez gondjaival vesződünk, ismét nincs időnk rátok is gondolni. Mikor a sírotokon meggyújtott gyertyák lángja kialudt, már zajongnak bennök a jövő gondjai, torvei és egy bosszu évig ismét nem jut eszükbe ez a ket szó: Memento mori!

-7-7

Törvényhatósági biz. tag választás.

A folyó 1907. év végén megüresedő törvhat. bizottsági helyeknek választás utján való betöltése 28-ikán történt meg a következő eredményel:

1. Székelyudvarhely, elnök: *Sándor Mózés*. Megválasztottak: I. *Vajda Ferencz* (142), II. *Pap Z. József* (134). Szavazatot kaptak még: *Daróczy Miklós* 66, *Soó Domokos* 2, *Sebesi János* 1, *Gyerkos Mihály* 1, *Gyertyánffy Gábor* 1.

2. Szentegyházasfalu, elnök: *Embery Árpád*. I. *Daniel Károly* (33), *Benedek Ferencz* (31), III *Daniel Aron* (22). Szavazatot kaptak még: *Menyhárt János* 10, *Pap Albert* 3.

3. Zetelaka, elnök: *Dr. Demeter Lőrincz*. I. *Szabó Dénes* (70), II. *Sebestyén Mózés* (63), III *Szabó István János* (62). Szavazatot kaptak még: *Sebestyén János* 28, *Sándor József* 15, *Sebestyén István* 7, *Homolay József* 6, *Petrás M. 6*, *Biró Imre* 1.

4. Fenyéd, elnök: *Dr. Keilh Ferencz*. I. *Gálffy István* (135), II. *Gyuray Lázár* (96). Szavazatot kaptak még: *Soó István* 40, *Pálfi Dénes* 1.

5. Tibód, elnök: *Tamás István*. I. *Gróf Mikes János* (47), *Elekcs Géza* (47). Szavazatot kapott még: *Szabó István* 2.

6. Farczád, elnök: *Gothárd János*. I. *Gróf Mikes János* (48). Szavazatot kaptak még: *Lőrincz Aron* 40, *Szabó István* 23.

7. Orozshegy, elnök: *Soó Gáspár*. I. *Tamás A. Dénes* (56), II. *Tamás P. György* (56). Szavazatot kaptak még: *Kis András* 32, *Gál Sándor* 32, *Vas János* 6, *Székely Ferencz* 6.

8. Bikafalva, elnök: *Ferenczy Lajos*. I. *Máthé Pál* (98). Szavazatot kaptak még: *Kis Lajos* 80, *Kerekes József* 1.

9. Székelydobó, elnök: *Kamocsay Mihály*. I. *Erdélyi András* (64).

10. Nagyalambfalva, elnök: *Dr. Solymossy Lajos*. I. *Dr. Fuchs Vilmos* (71). Szavazatot kapott még: *Kádár Lajos* 52.

11. Székelykeresztúr, elnök: *Dr. Valentsik Ferencz*. I. *Jakabházy Gábor* (129), II. *Dr. Fodor Boldizsár* (123). Szavazatot kaptak még: *Dr. Elekcs Dénes* 117, *Bálint Dániel* 85.

12. Újszékely, elnök: *Ugron Zoltán*. I. *Gagyai László* (56).

13. Kissolymos, elnök: *Ádám Albert*. I. *Sándor Albert* (72). Szavazatot kapott még: *Fodor István* 68.

14. Rava, elnök: *Kecskés Izsák*. I. *Lukácsffy Elek* (104), II. *Török Ferencz* (74). Szavazatot kapott még: *Bálint Mihály* 66.

15. Kórispatak, elnök: *(Bíró Dénes)*. Eredmény még nem tudható.

16. Siklód, elnök: *Pap Mózés*. I. *Görgöyi Ferdinánd* (32).

17. Etéd, elnök: *Barabás András*. I. *Csia Kálmán* (93). Szavazatot kapott még: *Szilágyi Béla* 24, *Szász Ferencz* 6.

18. Farkaslaka, elnök: *Tamás Albert*. I. *Id. Ilyés Ferencz* (126), II. *Kovács Lajos* (107). Szavazatot kaptak még: *Jakab Antal* 95, *Fancsalai Sándor* 49, *Simó János* 26, *Simó Lajos* 1.

19. Kobátfalva, elnök: *br. Orbán János*. I. *Deák Miklós* (197), II. *Mátéffy Domokos* (156), III. *Pálffy Aladár* (196). Szavazatot kapott még: *Menyhárt András* 42.

20. Tordátfalva, elnök: *Gombos Sámuel*. I. *Vári Albert* (141). Szavazatot kapott még: *Szász Ferencz* 2.

21. Korond, elnök: *Dr. Lengyel József*. I. *Gr. Mikes János* (129), II. *Bíró Domokos* (125), III. *Fábián Zsigmond* (71). Szavazatot kapott még: *Hudnogy M. hely* 62.

22. Atyha, elnök: *Szabó Nándor*. I. *Ifj. Péter Mihály* (36). Szavazatot kapott még: *Szakállas János* 23.

23. Felsősfalva, elnök: *Dollny Róbert*. I. *Bájlhe Béla* (64).

24. Alsósfalva, elnök: *Dr. Pálffy Jenő*. I. *Ifj. Káli Károly* (45), II. *Szász Dénes* (44). Szavazatot kaptak még: *Mirtse Dénes* 1, *Pálfi András* 1.

25. Parajd, elnök: *Szabó Gábor*. I. *Dr. Demeter Lőrincz* (17).

26. Székelyderzs, elnök: *Demeter Dénes*. I. *Bán Mózés* (105). Szavazatot kapott még: *Beidő Ödön* 95.

27. Patakfalva, elnök: *Becsek Aladár*. I. *Balási Sándor* (71). Szavazatot kapott még: *Dr. Ferenczy Gábor* 43.

28. Homoródzentmárton, elnök: *Szobotka Rezső*. I. *Gergely Dénes* (74). Szavazatot kaptak még: *Dr. Mester Imre* 2, *Kis Mózés* 1, *Szabó Mózés* 1, *Gáspár Albert* 1.

29. Városfalva, elnök: *Szombalfalvy Lajos*. I. *Kandó István* (185), II. *Tamás Péter* (164). Szavazatot kapott még: *Dr. Sebesi János* 73.

30. Oklánd, elnök: *Dr. Kovácsy Albert*. I. *Pál Ferencz* (100). Szavazatot kapott még: *Dr. Hinléder Ákos* 36.

31. Homoródalmás, elnök: *Ajtai János*. I. *Barra Lajos* 24.

32. Lövete, elnök: *Láncsary József*. I. *Gáspár János* (56).

33. Vargyas, elnök: *Daniel Lajos*. I. *Máthé János* (41).

34. Olasztelek, elnök: *Kisgyörgy Sándor*. I. *Jakab Lajos* (62). Szavazatot kapott még: *Kolumbán Lajos* 5.

35. Magyarhermány, elnök: *Id. Gáspár János*. (A választás nem tartatott meg.)

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete 29-én, *Gothárd János* polgármester elnökle mellett rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlés egyetlen tárgyát a *községi iskola államosítása* képezte. A tárgyat a tanács a következő javaslattal terjesztette elő:

Mondja ki a képviselőtestület, hogy a Nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter urnak, az elemi népoktatás államosítására vonatkozó 96212—907. sz. leiratát hálás közönnettel elfogadja s az abban követelt feltételek mellett a községi népiskolát felépíteti és felszereli.

Tekintettel pedig arra, hogy a Nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter urnak hivatkozott számú leiratának 1-ső pontjában irt azon követelményt, hogy: „Megszerzi a város a Kossut-utczában fekvő dr. Solymossy Lajos féle egész telek tömböt” — elegendő drágasága folytán teljesíteni nem tudta; — sürgős folyamodás intéztesék a Nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter urhoz az iránt, hogy kegye-kednék a feltételeknek ezen telek megszerzésére vonatkozó rendelkezését megváltoztatni s kimondani azt, hogy az iskola céljára a város más alkalmas területet is vásárolhat vagy sajátjából adhat.

Ezen folyamodás főispán ur Ö méltósága vezetésére alatt kiküldendő bizottság utján legsür-gősebben nyujtasék át a Nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter urnak.

A javaslat körül a jelen voltak három órán át veszekedtek, míg végtére — megleptesszerűen — elfogadták. Az ügyjel másik helyen részletesen foglalkozunk.

Eljegyzés. *Vass Dénes* kir. adótiszt, eljegyezte *Sándor Juliána* kisasszonyt, Kénosban.

A madéfalva—gyergyószentmiklósi vasut. A Székelyföld legujabb vasutjának megnyitását a hivatalos körök még a nyár derekán kitűzték. Azóta pedig halasztják, egyre halasztják. A legujabb megjelent hivatalos híradás a megnyitást és a vasutvonal átadását október elejéről november második felére tolta ki, megörvendeztetvén a türelmetlenkedőket, hogy az ünnepeles megnyitáson *Kossuth Ferencz* kereskedelmi miniszter is meg fog jelenni — ha egészségi állapota a hosszú utat megengedi.

Sz. 6611-1907

kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közbírái lezi, hogy a város tulajdonát képező régi sertéspiac a város képviselőtestületének 57-906. sz. határozata folytán laktelekre osztva folyó évi november 11-én délelőtt 9 órakor a városi tanács nagytörmében megtartandó nyilvános árverésen örök áruul fog adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az egyes telkek kikiáltási árának 10%-át bánatpénzül az árverezést vezető tisztviselő kezébe hozni.

Az árverési feltételek, valamint az egyes telkek térképessége és kikiáltási ára hivatalos órák alatt Lakatos Tivadar tanácsosnál megtekinthetők.

Székelyudvarhely város tanácsa 1907. okt. 30.

Szó Domokos,
h. polgármester

Lakást keresek 3 vagy 4 szobából és konyhából álló a Kossuth-utcában. Vagy ahhoz közel. 1908. év őszére. Cím a kiadóhivatalban.

Vállalkozó, vagy fuvaros keres

homoródi borviznek

a városba szállításához **KONCZ ÁRMIN** gyógyszerész, helyt. Vállalkozók: kik naponta egy szekérre telférő korsók beszállítását haszonberbe veszik buzamosabb időre. Fuvarosok: kik az en szekeren s korsóimmal naponta egy szekeren elférő korsókat behoznak s ott a kijelölt helyekre elhordják a házakhoz. Utóbbiaknak havi 150 kor.-t fizetek.

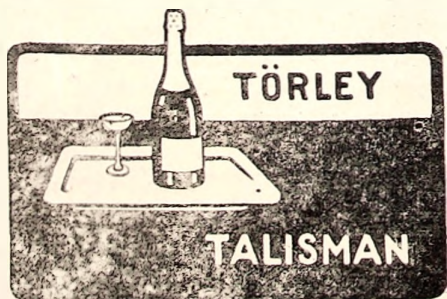
Szódavíz gyártásához, kihordásához, egyes fogattal bíró vállalkozót keresek. Gépet, üvegeket, szponokat, szekeret rendelkezésre bocsátok helyiséggel együtt. Biztos és jó kereset üzletszerű embernek, naponként pár órai munkával.

Komoródi borviznek hirdőkban, korásokban a városba hozatala, vagy beti keddi vasárnapokon borvizraktárból korsókkal, üvegekkel vése s poharankint elarutiva, szegény szülők gyermekeinek tisztességes jövedelmet biztosít.

Városi 10-12 éves leányoknak állandó és biztos kereset. Meghatározott havi fizetéssel fellegadatok gyógyszerészeti szerek, különlegesenek gyártásánál könnyű kézimunkára. Havi 4 kor kezdő s később 10-15 korona fizetéssel, használhatóságuk s szorgalmuk szerint.

Legjobb tőkebefektetés! A vasúti állomás mellett, az órázgat mentén 73 méter utcai fronttal, egy fél boidnál nagyobb **bejósóteleknek** a megvétele, melyen egy vasúti vendéglő több vendégszobával építhető fel s még faraktarnak is marad, mely a vasútra nyitló rakodókapunál is bír, **eladó**, és Szentgyörgy napkor is lehet. A vasútnak restaurációja nincsen s így biztos és nagy jövedelmet nyújt. — Értekezhetni:

KONCZ ÁRMIN gyógyszerész mellett irodájában minden nap délelőtt 10-12 óráig és délután 4-6 óráig.

Székelyudvarhelyt, Deák-tér 10. szám alatt levő **emeletes ház eladó.**

Felvilágosítást ad **SZABÓ ALBERT** kir. közjegyző Budapest, VIII., Muzeum-körut 2. szám alatt.

Udvarhelyvármegye alispánja.

Szám: 7383-1907. alisp.

Hirdetmény.

A budapesti Székely egyesület a bankházi Ács Károly féle alapítvány kamataiból hét 40-40 koronás jutalom díjat tűzött ki 4 férfi és 3 oly székely születésű nő eszléd részére, kik legkevesebb öt év óta állandóan a megye területén szolgálnak, s szorgalmukat, becsületességüket és hűségüket hivatalosan igazolják.

Felbívom az ezen jutalomra igényt tartó székely eszlédeket, hogy pályázati kéréseit, szolgálatuk helye és idejének kitüntetésével, a kör és községi jegyzők közvetítésével a járási főszolgabírók, illetőleg Székelyudvarhely város polgármestere útján hozzám folyó év november hó 30-áig adják be.

Székelyudvarhely, 1907. évi október hó 19-én.

Alispán helyett:
Ádám Albert,
főjegyző.

Téli menetrend.

Ervényes 1907. október 1-től

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512	V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
700			234	md Székely-Udvarhely erk.			819
716			250	Bikafalva			811
728			308	Bogoz			548
747			328	N.-Galambfalva			542
805			347	Bethfalva			512
815			368	Székely-keresztúr			477
832			41	Ujszékely			127
846			434	erk. Hejjasfalva md.			412
	245	531	921	Brassó	209	781	
849	524	903	434	md. Hejjasfalva erk.	1114	405	342
917	549	927	503	erk. Segosvár md.	1034	348	310
	610	1100		erk. K.-Kapus md.	947	213	
		1256		md. N.-Szeben	104	302	
	636	1111		erk. K.-Kapus erk.	948	150	
	850	230		erk. Kocsárd md.	759	1058	
		511		md. M.-Vasarhely	1050	615	
	910	389		md. Kocsárd erk.	759	1044	
	1050	541		Kolozsvár	555	827	
	232	1104		Nagy-Várad	211	341	
	739	720		erk. Budapest ma	915	901	

Gyarmathy István épület- és butorasztalos több jó butormunka segedet azonnali belépésre, állandó alkalmazásra keres. - Kossuth-utca 40. szám

Szell Géza székelykeresztúri vegyesáru üzletében segédi állás van üresedésben. Aki ebben a szakmában teljesen jártassággal bír, a fűszer szakmában előnyben részesül, levelezés által röviden megadom, ha a feltételeket velem tudassa.

TÖRÖK szerencséseje ÖRÖK

Felülmúlhatatlan az a szerencse, mely bankháznál kedvező rövid idő alatt 32 millió koronánál több nyeresémenyt szettünk ki nagyrabecsült veszőinknek: ezek között a két legnagyobb nyeresémenyt és pedig:

kétszer a **600,000** koronás főnyereményt | a legnagyobb **400,000** koronás főnyereményt

továbbá 6 a 100,000, 4 a 90,000, 3 a 80,000, 3 a 70,000, 5 a 60,000, több 50,000, 40,000, 30,000, 25,000, 20,000, 15,000, és ezeken kívül 10,000, 5,000, 3,000, 2,000, 1,000, 500 koronás és egyéb nyeresémenyt. — Emellett ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencse sorsjegyet. — A most kezdődő 21 ik magyar osztálysorsjátékban rövid

5 hónap alatt **16 millió 457.000** korona hatalmas összeget sorsolunk ki.

A hónap melyik napján született?

Renderjen nálunk oly sorsjegyszámot, mely mely születésnapja, vagy azon nap melle van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese.

Nap	Sorsjegy szám	Nap	Sorsjegy szám	Nap	Sorsjegy szám	Nap	Sorsjegy szám	Nap	Sorsjegy szám	Nap	Sorsjegy szám
1	109831	7	105335	12	94166	17	109734	22	17335	27	101406
2	101013	8	93420	13	74383	18	91395	23	109734	28	22017
3	3047	9	101001	14	109650	19	101009	24	109730	29	19670
4	91417	10	4010	15	96636	20	7976	25	90188	30	52529
5	17333	11	109803	16	34490	21	105335	26	105301	31	2728
6	109690										

Az I osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy 1 kor. 50 fill. 1/4 eredeti sorsjegy 3 kor. 1/2 eredeti sorsjegy 6 kor. 1/1 eredeti sorsjegy 12 korona.

A sorsjegyeket utánéittel vagy az összeg előzetes behatllása ellenében küldjük. Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnali de legkésőbb

f. évi november hó 28-ig

hozniuk bizalommal beküldeni, miután az ország-sorsjegyük igen keresettek és gyorsan elfogynak és az első osztályú házasa már folyó évi november hó 21 és 28-án lesz.

Török A. és Társa

bankház R.-T. BUDAPESTEN.

Sürgönczim: Törökék Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete. Főáruházunk osztálysorsjáték üzletei: I. Központ: Szervitu-tér 3 a. saját palotánkban. II. fiók: Váci-körut 4 a. III. fiók: Teréz-körut 46 n.